

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

14. Quæ sigillatim in recitatione Horarum vitanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

tiam attentionemque stimulan-
dos sufficere videbantur.

CAPUT XIV.

*Quæ sigillatim in recitatione
Etorarum vitanda.*

I. **P**rimò situm indecentem co-
rû, qui *sedentes velut ex adverso*
Deum orant, quos gravibus verbis
carpit Tertullianus; sed etiam
nonnullos, qui Completorium
dicebant in lectulo, tetro suffitu
irrisit dæmon. Mirum quantam
hac in parte diligentiam, constan-
tiamque adhibuere viri sanctissimi.
S. Franciscus, etsi infirmus, toto
nihilominus Psalmodiæ tempo-
re, nec inniti cubitis, nec ad
murum admotus sustineri voluit.
B. Justinianus illis etiam horis ad
instar erectæ statuæ in pedes con-
sistere solitus fuit. S. Bonaventura
situm Christi in cruce penden-
tis spinisq; coronati imitandum
proponit: quòd si officij prolixitas
aliquam mitiorem tolerabilioremque
permittit, non abeat tamen extra
reverentiæ supremæ Majestati
debitæ limites, ut Concilium
Basiliense admonet: quæ
rigidiùs observanda videntur ab
iis, qui privatim horas recitant,
cùm eos nec vocis in canendo
contentio, nec laboris diuturnitas
defatiget. Dixi superiùs An-

gelum, qui cum Veronica de Bi-
nascò horas recitabat, de genibus
solutum eas dicere. Stantem, aut
genibus flexis qui eas percurreret,
nemo reprehendet: qui sedens,
nisi debilitate præpediatur,
irreverentis notam non immerito,
apud cordatos, & bene moratos
incurreret. Ambulatoriam horarij
pensi recitationem vetant aliqui
ordinum legislatores: permittunt
nonnulli, modò locus non sit
salutantium occuribus obnoxius,
& oculorum animique evagationibus
materiam non præbeat.

Cæterùm ubi Ecclesiæ ritus
jubet nos flectere lapsum in pec-
catum, ubi surgere & stare, ab illo
excitationem, & quasi resurre-
ctionem significari Justinus mar-
tyr existimavit; tanta latent etiam
in externis illis ritibus mysteria.

Alter nævus vitandus est in-
terruptio, quam sine causa ode-
runt viri sancti, & graviter in aliis
reprehenderunt. S. Ludgerus Mo-
nasteriensis Episcopus, cùm à tri-
bus nuntiis ab Imperatore Carolo
ad palatium evocatus esset, quòd
tum officio divino legendò occu-
paretur, donec finem imponeret,
ire distulit. Hinc severo vultu
tanquã mandati Regij contemp-
tor ab Imperatore exceptus cùm
rogaretur, cur non citiùs comparuisset;
magnâ libertate respondit, se cum
supremo Impera-

Quæst. 115

2.
Interru-
ptio.

D d d 2 pera-

peratore occupatum ejus jussis, primas partes detulisse ejusque cultum terreni Imperatoris voluntati prætulisse, atque hoc ipsum ut ageret, cum in Episcopum inauguraratur, à sua Majestate sibi commendatum fuisse. Placuit libera responsio pio Imperatori, & apud illum gratiam & benevolentiam auxit. Idem S. Ludgerus cum vesperi ad hospitium divertens, Horas ibi cum Ministris suis recitaret, & ex illis unusignè nimio fumo molestum componeret, & insufflaret, tum quidem tacuit, sed manè insequenti hominem graviter corripuit, pœnamque imposuit, quod ob levè molestiâ, Officij recitatione interrupisset.

Hom. 24.
de Bapt.

S. Joannes Chrysostomus verbis gravioribus hujusmodi desultorios homines, qui variis rationibus, velut mantello hanc levitatem obtegere conantur, interpellat: *Quid, inquit, te urget? negotiorum nimirum avocatur te necessitas? An verò tu illa tibi hora ulla negotia esse arbitraris? an tu omnino in terra te esse meministi? an te cum hominibus versari censes? Quis hoc non saxeâ mantis esse dicat, illo te tempore in terra esse arbitrari, non cum Angelis choros ducere, cum quibus mysticè illum hymnum, & triumphale canticum cecinisti? quantum scilicet cælum terræ præstat, & cælestis occupatio terrenis negotiis antecollit, tanto plus ponderis, attentionis, & reve-*

rentiæ ac continuationis penso horario Psalmorum supra cætera negotia est deferendum.

D. Jacobus Anachoreta ob sanctimoniam famam celebris adeoque consilij gratia, & ad vitam in melius instituendam capiendam documenta à pluribus frequentatus, nemini unquam respondere voluit dum orationis statuta tempora decurreret, & de hujus silentij causa interrogatus, respondit: Quemadmodum dedecet famulum, dum hero mensæ accumbenti deservit, ad fabulas cum alterius famulo divertere: & si aliquis apud Judicem causam magni momenti pertractans, cum amico fortè superveniente, Judice & prosecutione causa dimissis, misceret colloquia, merito Judicis iram incurreret, secundamque audientiam obtineret difficillimè: ita illi rem Deo exosam facere censendi sunt, qui in supremæ Majestatis conspectum familiaritatemque tractationem admissi cum ejus despicientiâ ad nescio quæ cum rebus creatis diverticula vilissimè dilabuntur.

Unus aliquis è sancti Benedicti familia longioris Psalmodiæ cædia non ferens, interrupto cantu abibat è choro; corripuit illum aliquoties sanctus Fundator, sed emendationis fructus vix ad duos dies constabat: nec mirum: videte enim tam S. Benedictus, quam Mau-

Theodor.
l. 11. juv.
Hij.

Maurus ejus discipulus dæmonem laciniâ vestis apprehensâ miserum hominem è choro protrahentem, qui baculo à S. Patriarcha percussus infidiari homini desit. An non res pudenda, ita per ludibrium à dæmone ad similes interruptiones nescio cujus boni fallaci prætextu compelli, cum nulla inde, offenso propter hujusmodi levitatem numine, spes melioris frugis aut eventus affulgere possit?

3.
Præcipitatio.

L. s. e. s.

Tertius defectus est, quædam aut cantus, aut recitationis præcipitatio, atque præsertim in choro inter canentes discordia atque perturbatio, quam ab humani generis hoste cudi Deus, teste Cæsario, inter alumnos S. Bernardi non semel ostendit, cum à Religioso magnæ sanctimonie ex perturbatoris pectore ardens titio erumpere & ad socium complicem inflammandum proflire visus est. Hinc S. Fulgentius distinctam & suavi cantu temperatam Psalmodiam commendabat; & venerabilis Abbas Blosius, vel in pronuntianda syllaba, vel alicujus notulæ tono observando, vel inclinatione capitis cum reverentia facienda diligentiam, attentionemque à suis exigebat: nec mirum, cum ab Angelis tempore Psalmodiæ præsentibus horum omnium exactam haberi rationem, & in codices referri minu-

tatim S. Bernardus viderit. Nec dubito ipsos etiam defectus à dæmonibus accuratè observari, & in membranis singulos describi, cum aliquando nihil horum à se negligi S. Macario interroganti, contestati sint.

4.
Somnolentia.

Somnolentiam verò, & oscitantiam isto tempore ab eodem fonte promanare quis dubitet? cum socordi monacho oculos digitis suaviter admotis in soporem claudi à dæmone observavit Macarius, & aliquando animalium, ut felis, serpentis, porci figurarum ementibus perreptare per Monachorum subsellia, & in aliquorum etiam desilire humeros, & paulatim velut eblandienti murmure, & contactu somnum conciliare sit deprehensus? Quàm verò hoc Christo ejusque Matri sanctissimæ displiceat, uterque miris declaravit argumentis: hæc in primis alumnum suum eisi infirmum severè corripuit; Christus verò, ei, qui victus succubuerat, dorsum obvertit; alium verò, cui jam inertis somnolentiæ vitium inoleverat, impactâ alapa castigavit: muneraturus liberaliter hominem, si contra tam putidam væcordiam fortius, & constantius decertasset.

Cæsarius supra.

5.
Fabulatio.

Verùm si somnolentia Sancti Officii tempore supremum Numen ad iram ita provocat, quid de spontaneis, & dedecorosis,

Deoque, & ejus Ministro indignissimis fabulationibus pronuntiabimus? An non hujusmodi linguas, auresque talis contemptus instrumenta, damunculis obfensas, ab illis ad libitum agitari, commoverique censuimus? Scilicet hoc est implere illud Propheticum, *Servite Domino in timore & exultate ei cum tremore*: ubi est Christus flagella contorqueus & hujusmodi non negotiatores, sed fabulones cum iracundia abigens? Tunc quod in conspectu tui Principis non auderes, coram supremo numine Angelorum reverenter astantium exercitu stipato impudenter attentare audes: O si sanctos Patres in similia congerronum capita fulminantes audires, forte alia cogitares, & impudentiae frenum imponeres! *Custodi pedem tuum, ingrediens domum Dei*, dicebat Ecclesiasticus; ego vero potiori jure dicerem tibi: *Custodi linguam tuam*. Non vult salutare amicum in templo, quem a longo tempore non videris, S. Chrysostomus, quia salutationum verborumque ad ista officia spectantium locus ibi non est; sed *Angelorum*, inquit, *atque Archangelorum, regnum Dei, calum ipsum*. Impudentiores nos canibus esse ait, si ut comœdiam audiamus, linguas continemus, & silentium observamus, & oppositum facimus, cum Deus nobiscum agere vult. Eum qui in

*Horn. 14. in
Ep. ad Cor.*

templo fabulari non veretur, magnam pro se, aliisque redditurum esse apud Deum rationem existimat S. Augustinus: & verò si pro verbo, quod in loco alicubi profano effutiimus, in illo strictissimo tribunali exigetur ratio, quid fiet de confabulatione in templo in ipso Dei conspectu cum aliorum offensione impudenter usurpata? Beata Veronica de Bilasco Sacrificij incruenti tempore in Sancti monialium sibi vicinam curiosè oculos conjecerat; paulò post, cum preces fundens in raptum mentis abiisset, ab Angelo familiari verbis tam acerbis castigata fuit, ut diceret, se ex dolore in ipso vestigio morituram fuisse, si raptus non impedivisset. O Deus, inquit, quam horrendum est in tam amarulentam, severamque unius Angeli reprehensionem incidere, oculos ejus tum intueri, vocem intelligere! Ab excessu mentis ad se deinde reversa, sibi que reddita, tres integros dies flevit amarissimè; sibi præterea à Christo gravem poenam dicebat injunctam, quam proderet noluit. Si unicus aspectus levisque oculorum aberratio tam severe ab Angelo, Angelorumque Domino reprehensa ac multata fuit; quid, quæso, expectare debet à caelesti Judice longa, & Deo hominibusque eam observantibus, perquam odiosa confabulatio? Ne dicas, officio-

6.
Evangelii
oculorum

officiolam, aut propemodum necessariam fuisse, & ob brevitatem excusabilem. An tu, dum officii divinis assistis, aliorum officiorum debitorē te existimas? An tuum ad fabulas pruriturum necessitatis pallio coram Deo omnia contuenti obvelare audes? Brevis solet esse necessitas, si contingat illum aliquando urgere nec longiorem illam confabulationē exigere potest, nec tegere. Si mihi credis, à similibus abstinerebis imposterum, & tibi præteritorum temporum culpas à Deo ignosci postulabis. *Nolo*, inquit S. Augustinus, *tecum computare præterita; ab hodierno die te muta, craste alterum inveniat.*

CAPUT XV.

Quomodo Amor Sanctus dirigit examen conscientia.

Duo Amores nostrorum defectuum cognitionem nobis eripiunt; amor scilicet sui, & amor rerum fugientium. Primus ille, secundum S. Bernardum, *ita mentis oculum obscurat, veritatem obumbrat, ita ut, si tuam occupaveris mentem, jam te qualis es sentire non possis, sed qualem te ames, talem te putes esse; amor enim veritatis judicium nescit.* Amor mundi, & re-

rum caducarum easdem tenebras offundit, quia animam longius à Deo, qui lumen est, abducit. Augustinum audiamus aliquando ^{Hom. 34.} ante conversionem suam id expertum: *Anima, inquit, amando mundum oblita est se & quodammodo perdidit se, nec facta sua novit, justificat iniquitates suas.* Adferat ergo oportet facem suam Amor sanctus, quā tenebras discutiat, ostendatque qualis sit, & quantis sordibus interiora scateant, ut horrorem odiumque sui concipiat, & ad sanguinem Christi, quo lavetur, convolet, fiatque in illa quod idem S. Augustinus declarat. *Ostenditur, inquit, sibi, & displicet sibi; confitetur sceleratem, desiderat pulchritudinem, & quæ ibat effusa, redit confusa.* Nec persistit in hac confusione, sed ad tollendam confusionis materiam inardescit: amor enim proprium est, omne quod amato displicet, odio prosequi, & confestim viribus collectis in id incumbere, ut longius ab aspectu Amati citò removeatur, & nunquam amplius in ejus oculis incurrat. quod amor major est, eò vehementius odium exsurgit: amorisque quantitatem sequitur semper aversionis magnitudo. Hortulanum vide, qui hortuli sui pulchritudinem affectat, tribulum unicum aut herbulam unicam inutilem ferre non potest; manè sub ipsum solis ortum,